

Наталія Кучеренко

аспірант першого року навчання спеціальності 081 “Право”

кафедри цивільного права та процесу

Навчально-наукового інституту права та психології

Національного університету “Львівська політехніка”,

nzrobok14@ukr.net

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ МІСІЇ УНІВЕРСИТЕТУ В ПРАВОВОМУ ДИСКУРСІ ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ

© Кучеренко Н., 2019

Розглянуто проблему формування місії університету в правовому дискурсі освітньої парадигми. Аналіз сучасних європейських та вітчизняних тенденцій університетів засвідчив актуальність переходу від простої поінформованості чи навіть просвітництва на вищий рівень формування компетентності майбутніх фахівців. Нині актуальна така система університетів, суть якої ґрунтується на якісних знаннях, компетенціях, педагогічних новаціях, розвитку власної компетентності.

Визначальними ознаками інноваційного розвитку освіти є: побудова навчання в контексті безперервного процесу; формування напряму на створення для студентів можливостей займати не стільки активну, скільки ініціативну позицію у навчальному процесі; сприяння студентам не лише в засвоєнні матеріалу, а й у пізнанні світу, самостійному пошуку відповіді, не сприйманні знайденого як безперечної істини, активний діалог з ними. Для інноваційного типу освіти характерні універсальність, комплексність, що забезпечує основу сучасного світогляду про єдність ноосфери, соціосфери і психосфери

Ключові слова: заклади вищої освіти; університет; інноваційний розвиток освіти; вища освіта; вища школа; закон України “Про вищу освіту”; державна освітня політика.

Наталья Кучеренко

ПРОБЛЕМА ФОРМИРОВАНИЯ МИССИИ УНИВЕРСИТЕТА В ПРАВОВОМ ДИСКУРСЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПАРАДИГМЫ

В статье рассматривается проблема формирования миссии университета в правовом дискурсе образовательной парадигмы. Анализ современных европейских и отечественных тенденций университетов показал актуальность перехода от простой осведомленности или даже просвещения на более высокий уровень формирования компетентности будущих специалистов. Сейчас актуальна такая система университетов, суть которой основана на качественных знаниях, компетенциях, педагогических новациях, развитии собственной компетентности.

Отличительными особенностями инновационного развития образования являются: построение обучения в контексте непрерывного процесса; формирование направления на создание для студентов возможностей занимать не столько активную, сколько инициативную позицию в учебном процессе; необходимо помогать студентам не только усваивать материал, а познавать мир, вступая с ними в активный диалог, самостоятельно искать ответы и не останавливаться на найденном как на несомненной истине. Для инновационного типа образования характерны универсальность, комплексность, что обеспечивает основу современного мировоззрения о единстве ноосферы, социосферы и психосферы.

Ключевые слова: высшие учебные заведения; университет; инновационное развитие образования; высшее образование; высшая школа; Закон Украины “О высшем образовании”; государственная образовательная политика.

Natalia Kucherenko
Institute of Jurisprudence and Psychology
Lviv Polytechnic National University

THE PROBLEM OF FORMATION OF THE MISSION OF THE UNIVERSITY IN THE LEGAL DISCUSSION OF EDUCATIONAL PARADIGM

The article deals with the problem of formation of the university’s mission in the legal discourse of the educational paradigm. The analysis of modern European and national tendencies of universities has shown the relevance of the transition from simple awareness or even enlightenment to a higher level of competence development of future specialists. Today, such a system of universities is relevant, the essence of which is based on qualitative knowledge, competencies, pedagogical innovations, development of own competence.

The determining features of the innovative development of education are: the construction of learning in the context of a continuous process; Formation of a direction for creating opportunities for students to take not so active, as an initiative position in the educational process; to help students not only to master the material, but to learn the world, engaging with them in an active dialogue, to look for answers themselves and not to dwell on what was found as an undeniable truth. For an innovative type of education characterized by universality, complexity, which provides the basis of the modern outlook on the unity of the noosphere, the sociosphere and the psychosphere

Key words: institutions of higher education; university; innovative development of education; Higher Education; High school; the Law of Ukraine “On Higher Education”; state educational policy.

Постановка проблеми. Формування новітньої університетської освіти характеризується такими тенденціями, як поглиблення процесів інтеграції, глобалізації, урізноманітнення форм, типів вищої освіти; курс на формування стимулів до творчої діяльності, підвищення ролі вищої освіти в суспільстві, зростання масовості в оволодінні нею; концентрація в освіті інноваційних суспільних процесів і відображення у Законах України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, в Національній доктрині розвитку освіти і т. д.

Як інноваційні розглядають моделі, що перетворюють характер освіти стосовно таких його сутнісно та інструментально важливих характеристик, як: цільова орієнтація; характер взаємодії викладача і студента та їхні позиції в ході процесу навчання; ефективна організація навчального процесу, зокрема, із використанням сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій тощо. Особливо важливими для розвитку прогресивних підходів до освіти стали зміни в соціальній ролі знань та пізнавально-творчих можливостях індивіда.

Аналіз дослідження проблеми. Теоретико-методологічним підґрунтям підготовки цієї статті стали праці вітчизняних науковців, а саме: С. В. Бобровника, Т. З. Гарасиміва, І. С. Гриценка, І. М. Жаровської, В. Журавського, Ж. О. Дзейко, О. В. Зайчука, М. С. Кельмана, М. І. Козюбри, А. М. Колодія, О. Л. Копиленка, В. В. Лемака, Л. А. Луць, Б. В. Малишева, Н. М. Оніщенко, Н. М. Пархоменко, О. В. Петришина, І. В. Процюка, П. Рабіновича, А. С. Токарської, М. О. Теплока, С. С. Сливки, Ю. С. Шемшученка, І. Д. Шутака, О. І. Ющика та ін., в яких розкрито окремі аспекти освіти як теоретико-правового явища.

Метою статті є аналіз проблеми формування місії університету в правовому дискурсі освітньої парадигми.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі характерними ознаками інноваційного розвитку освіти є: побудова навчання в контексті безперервного процесу; формування напрямку на створення для студентів можливостей займати не стільки активну, скільки ініціативну позицію в навчальному процесі; прагнення сприяти студентам не лише у засвоєнні матеріалу, а у пізнанні світу, вступаючи з ними в активний діалог, у самостійному пошуку відповідей без сприймання знайденого як безперечної істини. Для інноваційного типу освіти характерні універсальність, комплексність, що забезпечує основу сучасного світогляду про єдність ноосфери, соціосфери і психосфери [1, с. 344–345].

Констатуємо, що Україна, будучи однією із країн, у якій заклади вищої освіти є доволі консервативними, зберігаючи традиції минулого, поступово запроваджує світові, зокрема європейські, стандарти вищої освіти, що приведе до якісного оновлення не лише освітнього середовища, а й суспільства загалом. Аналіз сучасних європейських та вітчизняних тенденцій університетів засвідчив актуальність переходу від простої поінформованості чи навіть просвітництва на вищий рівень формування компетентності майбутніх фахівців. Сучасною може стати лише така система університетів, суть якої ґрунтується на якісних знаннях, компетенціях, педагогічних новаціях, розвиткові власної компетентності.

Визначені європейські стратегічні орієнтири передбачають формування професійно компетентного фахівця, реалізацію індивідуально-креативного кредо особистості під час підготовки до професійної діяльності студента, який матиме змогу мобільно реагувати на зміни в соціальному й економічному житті суспільства, ефективно розв'язувати різні ситуації засобами комунікації [2, с. 167].

На нашу думку, вища освіта демонструє свою життєздатність і здатність до змін, до сприяння перетворенням та прогресу в суспільстві. Сучасне суспільство все більше ґрунтується на інформації, знаннях, і вища освіта разом з наукою стали найважливішими компонентами культурного, соціально-економічного, екологічно захищеного розвитку людини і суспільства.

Останніми роками в Україні, як і в усьому світі, зростає потреба у вищій освіті, та, як наслідок, не стихає дискусія про її роль і місце в системі загальнокультурних цінностей, ведеться певна нормотворча діяльність з метою пов'язати вимоги держави, очікування суспільства, декларовану автономію закладів вищої освіти та потреби окремої особистості [3].

Прерогативою сучасного закладу вищої освіти в Україні є забезпечення виконання і впровадження у практику навчально-виховного процесу законодавчих ініціатив та рішень, що сприятиме підготовці висококласних фахівців, рівень знань яких відповідатиме потребам соціально-економічного розвитку суспільства і визначатиме їхню конкурентоспроможність на національному та міжнародному ринках праці [4, с. 77].

Визначення вищої освіти ЮНЕСКО подано у декларації, прийнятій на Всесвітній конференції у Парижі (1998 р.). Вищою освітою називають усі види навчальних курсів, підготовки або перепідготовки на післядипломному рівні, що здійснюють університети або інші навчальні заклади, котрі визначені компетентними державними органами як навчальні заклади вищої освіти [5].

Питання розвитку вищої освіти залишаються у порядку денному всіх рівнів державного управління. Декларацією тисячоліття ООН для України чітко визначена головна мета, яку вона повинна була втілити до 2015 р., а саме гарантування якісної освіти впродовж життя [6, с. 136].

Формуючи європейський простір вищої освіти, законодавство України встановило основну мету та критерії відповідності освіти, що дорівнюють сучасним стандартам європейського поступу вищої освіти, передусім визначило її якість (Конференція міністрів вищої освіти Європи “Утворення європейського простору вищої освіти”, 2004 р.). Забезпечення якості освіти має міжнародний вимір і здійснюється на основі взаємоповаги та довіри [2, с. 163–164].

Серед багатьох проблем, з якими стикаються заклади вищої освіти у XXI ст., найбільш важливою та складною є проблема якості освіти. Якщо в минулому діяльність системи вищої освіти оцінювалась кількісними показниками: кількість студентів на 10 тис. населення, часткою ВВП, виділеного на вищу освіту, обсягом фінансування наукових досліджень тощо, то в епоху глобалізації та інтернаціоналізації первинного значення набуває оцінка якості підготовки фахівця, відповідність сучасним вимогам та світовим показникам професійної компетенції [7].

Відповідно до ухвалених на міністерській конференції у Єревані 14–15 травня 2015 р. європейських стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG), стандарти і рекомендації щодо внутрішнього забезпечення якості охоплюють десять ключових блоків [8, с. 28]. Якщо аналізувати системи забезпечення якості освіти у переважній більшості університетів України сьогодні, то можна констатувати, що всі вони наражаються на опір ієрархії влади, сформованої моделі розподілу посад через особисті зв'язки, патерналістський тип мислення тощо [8, с. 32].

Одним із провідних принципів організації європейської вищої освіти, що виокремлює Асоціація європейських університетів, є розвиток культури якості та дослідницької роботи майбутніх фахівців із метою не лише здобуття освіти, а й навчання їх дослідницьким методам, формування навичок критичного мислення [2, с. 164].

Оцінка якості ґрунтуватиметься не на тривалості або змісті навчання, а на тих знаннях, уміннях і навичках, які опанували випускники, тобто важливий не процес, а результат. Визначальним засобом досягнення цілей, створення Європейського простору вищої освіти міністри вважають сприяння європейському співробітництву в забезпеченні якості освіти з метою розроблення порівняльних критеріїв і методологій [9, с. 8].

Власне, Закон України “Про вищу освіту” (стаття 1. п. 1, пп. 5) декларує, що: вища освіта – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у вищому навчальному закладі (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю вищі, ніж рівень повної загальної середньої освіти [10].

Мета вищої освіти сьогодні – це підготовка фахівців, здатних забезпечити перехід від індустріального до інформаційно-технологічного суспільства через новаторство у навчанні, вихованні та науково-методичній роботі. Стратегічні завдання вищої освіти, її пріоритетні напрями реформування викладено у Державній національній програмі “Освіта” (“Україна XXI століття”), що діє з 1993 р. і до сьогодні.

Державна політика в галузі розвитку української освіти спрямована на досягнення нею сучасного світового рівня, відродження й подальший розвиток національних науково-освітніх традицій, оновлення змісту, форм і методів навчання, примноження інтелектуального потенціалу суспільства. “Розбудова системи освіти, її докорінне реформування, – наголошено в національній програмі “Освіта” “Україна XXI століття”, – мають стати основою відтворення інтелектуального, духовного потенціалу народу, виходу вітчизняної науки, техніки і культури на світовий рівень, національного відродження, становлення державності та демократизації суспільства в Україні” [11, с. 45].

Отже, вища школа виконує такі функції: поточну, прогностичну; виховну, освітню, загальнокультурну, науково-дослідну, інтернаціональну. Основним змістом діяльності закладу вищої освіти є формування інноваційного освітньо-виховного середовища, що передбачає: зміну організації і змісту освіти з метою інтеграції у світовий освітній простір; оптимізацію кадрового забезпечення; комплексне вдосконалення професійної майстерності викладачів через опанування інноваційних і дослідно-експериментальних видів діяльності.

Основним критерієм роботи університету є рівень підготовленості випускників до професійної діяльності. Вищу освіту отримують на базі повної загальної середньої освіти. До закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку молодших спеціалістів, можуть приймати осіб із базовою загальною середньою освітою. Можлива підготовка фахівців у закладах вищої освіти з відривом (очна) або без відриву від виробництва (вечірня, заочна), чи поєднання цих форм, а з окремих спеціальностей – екстерном. Завдання, права та обов'язки вищого закладу освіти визначаються Законом України “Про вищу освіту” та Положенням про заклад вищої освіти [5].

У Законі України “Про вищу освіту” вищу освіту визначено як рівень освіти, який здобуває особа у закладі вищої освіти в результаті послідовного, системного та цілеспрямованого процесу засвоєння змісту навчання, який ґрунтується на повній загальній середній освіті й завершується

здобуттям певної кваліфікації за підсумками державної атестації; зміст вищої освіти – обумовлена цілями та потребами суспільства система знань, умінь і навичок, професійних, світоглядних і громадянських якостей, що має бути сформована в процесі навчання з урахуванням перспектив розвитку суспільства, науки, техніки, технологій, культури та мистецтва; зміст навчання – структура, зміст і обсяг навчальної інформації, засвоєння якої забезпечує особі можливість здобуття вищої освіти і певної кваліфікації [10].

Вища школа бере активну участь у розв'язанні всіх завдань державотворення; у створенні матеріального добробуту, вдосконаленні суспільних відносин, вихованні громадянина-патріота України; у підвищенні культурного рівня населення України, формуванні інтелектуального потенціалу країни; забезпеченні підвищення кваліфікації викладачів, підготовці наукових кадрів для участі в НТР; сприянні демократизації суспільства та укріпленні миру; у розвитку міжнародного співробітництва [12].

На думку С. Ніколаєнка, університетам потрібно вчитися прогнозувати попит на фахівців того або іншого профілю на п'ять–десять років наперед та реагувати на нього змінами в навчальних планах і програмах. Сьогодні відсутня система державного розподілу випускників закладів вищої освіти, а підприємства й організації самостійно визначають свою кадрову політику, яка ніяк не пов'язана зі змінами на ринку праці. Унаслідок цього виникає загроза безробіття для молодих фахівців, що закінчують заклади вищої освіти. Вони стали однією зі слабо захищених у соціальному плані груп населення. Тому актуальним є вивчення ситуації навколо підготовки і подальшого працевлаштування молодих фахівців [9, с. 9].

Незважаючи на прийняття Закону України від 14 листопада 2004 р. за № 2150-І “Про забезпечення молоді, яка отримала вищу або професійно-технічну освіту, першим робочим місцем з наданням дотацій роботодавцю”, проблему досі не розв'язано, оскільки законодавчі норми зорієнтовані не на упередження збиткової, надлишкової та неякісної підготовки кадрів, а навпаки, на зростання прихованого безробіття та низькопродуктивної зайнятості [9, с. 10].

Зміст нового сучасного закладу вищої освіти має солідну правову базу. Зокрема, у 2014 р. прийнято Закон України “Про вищу освіту”, який став своєрідним наріжним каменем для подальшого поступу вищої освіти. Закладені принципи відповідають загальноєвропейським нормам і принципам сучасності, які ґрунтуються на відповідності вищої освіти сьогоденню. Окрім того, визначення правових, політичних та фінансових механізмів державного регулювання системи вищої освіти відповідає концепції розвитку національної вищої освіти, ґрунтується на Декларації прав людини, Законах “Про освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, “Про вищу освіту”, міжнародних договорах, які ратифікувала Верховна Рада України, указах і розпорядженнях Президента України, постановах Верховної Ради і Кабінету Міністрів України, Національній доктрині розвитку освіти, Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 р. тощо [13, с. 146].

Указом Президента України від 25 червня 2013 р. № 344 схвалено Національну стратегію розвитку освіти України на період до 2021 р. Цей документ конкретизує основні шляхи реалізації концептуальних ідей та поглядів на подальший розвиток освіти, а саме: приведення мережі закладів вищої освіти і системи управління вищою освітою у відповідність до потреб розвитку національної економіки та запитів ринку праці; створення дослідницьких університетів, розширення автономії закладів вищої освіти; розширення взаємодії закладів вищої освіти з установами Національної академії наук України та Національної академії педагогічних наук України щодо розвитку наукових досліджень у сфері вищої освіти; залучення роботодавців до співпраці із закладами вищої освіти, зокрема, до участі у розробленні стандартів вищої освіти, організації проходження практики студентами, вирішенні питань надання першого робочого місця випускникам; переоснащення навчальної, науково-методичної та матеріально-технічної бази закладів вищої освіти [14].

Осучаснення університету є не лише простим передаванням накопиченого в минулому обсягу знань, але і його адаптацією до потреб сучасної людини XXI ст., до потреб ринку з метою здійснення назрілих соціально-економічних або суспільно-політичних перетворень. Власне, така освіта й дасть змогу реалізувати особисті здібності майбутнього здобувача вищої освіти [15]. Важливе місце

у розвитку закладу вищої освіти в Україні посідає поліпшення якості вищої освіти через реалізацію принципів універсального підходу до розвитку вищої освіти. Це вкрай потрібно, оскільки універсальність повинна відповідати адекватній підготовці до всіх етапів життєвого шляху вищої освіти; використання різних форм професійної підготовки як сукупності організаційної структури, відповідальності, процедур, процесів і ресурсів, необхідних для управління якістю вищої освіти. Це підвищить ефективність діяльності за соціальними статусами й роллю у соціально-економічній ієрархії задля адаптації людини до ринкових умов праці, підвищить їхню академічну й професійну мобільність, зорієнтує на продуктивну професійну діяльність у певних сферах; диверсифікує структуру та обсяги підготовки, навчальні плани і програми.

Особливо важливим є перехід України на європейський вимір освітнього процесу, який відповідає потребам і запитам сучасності. Власне про це йдеться у Законі України “Про вищу освіту” від 1 липня 2014 р. (№ 1556-VII), який встановлює основні правові, організаційні, фінансові засади функціонування системи вищої освіти, створює умови для посилення співпраці державних органів і бізнесу з вищими навчальними закладами на принципах автономії вищих навчальних закладів, поєднання освіти з наукою та виробництвом з метою підготовки конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях.

Зокрема, у першому розділі “Загальні положення” статті 1 “Основні терміни та їх визначення” розкрито такі поняття:

1) *автономія закладу вищої освіти* – самостійність, незалежність і відповідальність вищого навчального закладу у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів у межах, встановлених цим Законом;

2) *академічна мобільність* – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому вищому навчальному закладі (науковій установі) на території України чи поза її межами;

3) *академічна свобода* – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, встановлених законом;

4) *акредитація освітньої програми* – оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет відповідності стандарту вищої освіти; спроможності виконати вимоги стандарту та досягти заявлених у програмі результатів навчання; досягнення заявлених у програмі результатів навчання;

5) *вища освіта* – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у вищому навчальному закладі (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти;

6) *військовий заклад вищої освіти (заклад вищої освіти із специфічними умовами навчання)* – заклад вищої освіти державної форми власності (правова природа вищої освіти в Україні), який здійснює на певних рівнях вищої освіти підготовку курсантів (слухачів, студентів), ад’юнктів для подальшої служби на посадах офіцерського (сержантського, старшинського) або начальницького складу з метою задоволення потреб Міністерства внутрішніх справ України, Збройних сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, центральних органів виконавчої влади із спеціальним статусом, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту;

7) *заклад вищої освіти* – окремий вид установи, яка є юридичною особою приватного або публічного права, діє згідно з виданою ліцензією на провадження освітньої діяльності на певних рівнях вищої освіти, проводить наукову, науково-технічну, інноваційну та/або методичну діяльність, забезпечує організацію освітнього процесу і здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти з урахуванням їхніх покликань, інтересів і здібностей;

8) *галузь знань* – основна предметна галузь освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка;

9) *Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС)* – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС [10].

Висновки. Вища освіта як можливість отримання спеціальності (кваліфікації), підтвердженої відповідним документом про освіту, – не лише суб’єктивне соціальне право громадян, закріплене в Конституції України, а й елемент, фактор культури суспільства, його сталого розвитку. Тому її реалізація супроводжується низкою послідовних дій з боку держави зі створення належного механізму реалізації та забезпечення цього права: закріплена законом відповідна функція держави; нормативно-правові акти, насамперед освітнє законодавство; освітні заклади різних організаційно-правових форм; структури і форми управління системою освіти; закріплені нормативно і забезпечені організаційно статус учасників освітніх відносин. Тобто конкретне право на освіту забезпечує держава, створюючи систему відповідних соціально-економічних умов для її отримання, формування соціокультурного простору, тобто виробляючи певний адміністративно-правовий механізм управління соціальною сферою, що гарантує певні можливості громадянам. Таке організаційно-правове закріплення прав і свобод особистості є не результатом довільних дій держави, а детерміновано соціальними факторами і закономірностями, що є об’єктивними.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Жукова В. О. Інноваційна модель розвитку вищого навчального закладу як чинник забезпечення високої якості підготовки фахівців. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету*. Економічні науки. 2010. Вип. 17. С. 344–349.
2. Мартиненко С. Європейський простір вищої освіти: Тенденції розвитку та пріоритети. *Освітологія*. 2013. Вип. 2. С. 163–167.
3. Вельчева Н. І. Науково-теоретичні основи державного регулювання вищої освіти. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2009_2_13
4. Сидоренко Т. М. Механізм інноваційного функціонування та розвитку вищої освіти України. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія “Економічні науки”. Економіка та управління підприємствами*. 2015. № 5(91). С. 77–84.
5. Лекція 3: Зміст освіти. Вищий навчальний заклад у системі освіти. URL: <http://moodle.ipk.kpi.ua/moodle/mod/resource/view.php?id=40263#%D0%BB3%D0%BF2>
6. Скиба Т. Ю. Аналіз стану і тенденції розвитку вищої освіти в Україні. *Наукові праці. Державне управління*. 2013. Випуск 202. Том 214. С. 136–140.
7. Киян М., Окладна М., Перевалова Л. Сучасні тенденції розвитку вищої освіти в Україні. URL: <http://www.kpi.kharkov.ua/archive/Conferences>
8. Длугопольський О. Розбудова внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти України у світлі орієнтирів європейського стандарту. *Вища освіта в Україні: порядок денний для реформ*. За заг. ред. Ніколаєва Є. Б. Київ: Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні, 2017. С. 28–33.
9. Ніколаєнко С. Якість вищої освіти України – погляд у майбутнє. *Світ фінансів*. Вип. 3(8). Жовтень, 2006. С. 7–22.
10. Закон України “Про вищу освіту” від 17. 01. 2002 № 2984-III. *База даних “Законодавство України”/ВР України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2984-14>
11. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти: навч. посіб. для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти. Київ: ВВП “КОМПАС”, 1997. 64 с.
12. Лекція 3: Зміст освіти. Вищий навчальний заклад у системі освіти. URL: <http://moodle.ipk>

kpi.ua/moodle/mod/resource/view.php?id=40263#%D0%BB3%D0%BF2 13. Якименко О. О. Чинники впливу на реалізацію організаційно-правового механізму державного регулювання трансформації вищої освіти в Україні. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління*. 2016. Вип. 2. С. 141–151. 14. Указ Президента України “Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року” № 344/2013 від 25 червня 2013 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> 15. Пашков В. Модернізація системи вищої освіти України в контексті становлення інформаційного суспільства та євроінтеграційного поступу. URL: virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp2/flosofa/pash

REFERENCES

1. Zhukova V. O. *Innovatsiina model rozvytku vyshchoho navchalnoho zakladu yak chynnyk zabezpechennia vysokoi yakosti pidhotovky fakhivtsiv* [Innovative model of the development of a higher educational institution as a factor in providing high quality training of specialists]. *Naukovi pratsi Kirovohradskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu. Ekonomichni nauky*. 2010. Vol. 17. pp. 344–349.
2. Martynenko S. *Yevropeiskyi prostir vyshchoi osvity: Tendentsii rozvytku ta priorytety* [European Higher Education Area: Development Trends and Priorities]. *Osvitlohiiia*. 2013. Vol. pp.163–167.
3. Vielcheva N. I. *Naukovo-teoretychni osnovy derzhavnoho rehuliuвання vyshchoi osvity* [Scientific and Theoretical Foundations of State Regulation of Higher Education.]. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2009_2_13
4. Sydorenko T. M. *Mekhanizm innovatsiinoho funktsionuvannia ta rozvytku vyshchoi osvity Ukrainy* [Mechanism of innovative functioning and development of higher education of Ukraine]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu tekhnolohii ta dizainu. Seriia “Ekonomichni nauky”*. *Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy*. 2015. No 5(91). pp. 77–84.
5. *Lektsiia 3: Zmist osvity. Vyshchyi navchalnyi zaklad u systemi osvity* [Lecture 3: The content of education. Higher educational institution in the education system]. Available at: <http://moodle.ipkpi.ua/moodle/mod/resource/view.php?id=40263#%D0%BBF2>.
6. Skyba T. Yu. *Analiz stanu i tendentsii rozvytku vyshchoi osvity v Ukraini. Naukovi pratsi* [Analysis of the state and trends of higher education in Ukraine]. *Derzhavne upravlinnia*. 2013. Vol 202. T. 214. pp. 136–140.
7. Kyian M., Okladna M., Perevalova L. *Cuchasni tendentsii rozvytku vyshchoi osvity v Ukraini* [Contemporary trends in the development of higher education in Ukraine]. Available at: <http://www.kpi.kharkov.ua/archive/Conferences>
8. Dluhopolskyi O. *Rozbudova vnutrishnoi systemy zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity Ukrainy u svitli oriientyriv yevropeiskoho standartu* [Development of an internal quality assurance system for higher education in Ukraine in light of the European standards]. *Vyshcha osvita v Ukraini: poriadok dennyi dlia reform. Za zah. red. Nikolaieva Ye. B.* Kyiv: Predstavnytstvo Fondu Konrada Adenauera v Ukraini Publ, 2017. pp. 28–33.
9. Nikolaienko S. *Yakist vyshchoi osvity Ukrainy – pohliad u maibutnie* [The quality of higher education in Ukraine is a look into the future]. *Svit finansiv*. Vol. 3(8). Zhovten, 2006. pp. 7–22.
10. *Zakon Ukrainy “Pro vyshchu osvitu” vid 17. 01. 2002 № 2984-III* [Law of Ukraine “On Higher Education” of 17.01.2002 No. 2984-III.]. Baza danykh “Zakonodavstvo Ukrainy”/VR Ukrainy. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2984-14>
11. Boliubash Ya. Ya. *Orhanizatsiia navchalnoho protsesu u vyshchykh zakladakh osvity: Navch. posibnyk dlia slukhachiv zakladiv pidvyshchennia kvalifikatsii systemy vyshchoi osvity* [Organization of the educational process in higher educational institutions]. Kyiv: VVP “KOMPAS” Publ, 1997. 64 p.
12. *Lektsiia 3: Zmist osvity. Vyshchyi navchalnyi zaklad u systemi osvity* [Lecture 3: The content of education. Higher educational institution in the education system] URL:<http://moodle.ipkpi.ua/moodle/mod/resource/view.php?id=40263#%D0%BB3%D0%BF2>
13. Iakymenko O. O. *Chynnyky vplyvu na realizatsiiu orhanizatsiino-pravovoho mekhanizmu derzhavnoho rehuliuвання transformatsii vyshchoi osvity v Ukraini* [Factors influencing the implementation of the organizational and legal mechanism of state regulation of the transformation of higher education in Ukraine]. *Bulletin of the National University of Civil Protection of Ukraine. Seriia: Derzhavne upravlinnia*. 2016. Vol. 2. pp. 141–151.

Дата надходження: 07.05.2019 р.